

Poslanica Rimjanima

Pavlov pozdrav

¹ Ovo je pismo od Pavla, sluge Isusa Krista, koji je izabran za apostola, poslan propovijedati Božju Radosnu vijest.

² Tu je Radosnu vijest Bog već odavno obećao po svojim prorocima u Svetome pismu.

³ Ta je Radosna vijest o njegovu Sinu Isusu Kristu, našemu Gospodinu, koji je postao čovjekom rođivši se kao potomak kralja Davida.

⁴ Isus Krist, naš Gospodin, pokazao je da je Božji Sin kad ga je Bog silnom moći podignuo od mrtvih Duhom svetosti.

⁵ Kroz Krista nam je Bog iskazao milost i dao apostolstvo da naviještamo svim narodima što je Bog učinio za njih, tako da uzvjeruju i poslušaju ga te donesu slavu njegovu imenu.

⁶ I vi ste među onima koji su pozvani pripadati Isusu Kristu.

⁷ Svima vama u Rimu, koje on istinski ljubi: pozvani ste po Isusu Kristu da budete njegovi, njegov sveti narod.

Neka vam je milost i mir od našega Boga Oca i Gospodina Isusa Krista.

Božja Radosna vijest

⁸ Najprije zahvaljujem svojemu Bogu po Isusu Kristu za sve vas, što vaša vjera postaje poznata po svemu svijetu.

9 Bog mi je svjedok koliko se često molim za vas. Neprekidno se molim za vas onomu kojemu služim svim srcem* navješćujući drugima Radosnu vijest o njegovu Sinu.

10 Stalno se molim i za priliku, ako bude Božja volja, da vas napokon uspijem posjetiti.

11 Čeznem vas vidjeti da podijelim s vama darove Svetoga Duha, da se osnažite u Gospodinu,

12 te da vas ohrabrim u vjeri, ali i da se ja ohrabrim vašom vjerom.

13 Htio bih da znate, draga braćo, da sam više puta kanio doći da djelujem među vama i vidim dobre rezultate, baš kao što sam video i među drugim narodima, ali dosad sam bio spriječen.

14 Dužan sam služiti i civiliziranim i barbarskim narodima,[†] učenima jednako kao i neukima.

15 Zato i vama u Rimu želim propovijedati Radosnu vijest.

16 Zaista, ne stidim se Radosne vijesti o Isusu Kristu jer je ona Božja sila koja spašava svakoga tko vjeruje—ponajprije Židove, ali i druge narode.[‡]

17 Ta nam Radosna vijest govori na koji nas način Bog čini pravednima u svojim očima: od početka do svršetka samo vjerom. Kao što piše u Svetome pismu: “Pravednik će živjeti po vjeri.”[§]

Božji gnjev na grijeh

18 Ali s neba se zaista očituje Božji gnjev na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi koji bezbožnim životom sprečavaju da istina o Bogu iziđe na vidjelo.

* **1:9** U grčkome: *svojim duhom.*   † **1:14** U grčkome: *i Grcima i barbarima*   ‡ **1:16** U grčkome: *Grke.*   § **1:17** Habakuk 2:4.

19 Jer što se o Bogu može znati, zapravo im je već poznato. On im je to obznanio:

20 njegova nevidljiva svojstva—vječna sila i božanstvo još se od stvaranja svijeta mogu umom razabrati po njegovim djelima. Zato nemaju isprike.

21 Jer iako su znali da Bog postoji, nisu mu kao Bogu iskazali ni slavu ni zahvalnost, nego su im misli postale ispraznima, a nerazumno im je srce potamnjelo.

22 Tvrdeći za sebe da su mudri, postali su bezumnima

23 te su se, umjesto slavnome i besmrtnome Bogu, počeli klanjati raspadljivim obličjima, kipovima i slikama čovjeka, ptica, četveronožaca i gmazova.

24 Zato ih je Bog prepustio nečistoći njihova pohotnog srca pa sami obeščaju svoja tijela.

25 Jer oni su umjesto Božje istine odabrali laž. Klanjali su se i služili stvorenju umjesto Stvoritelju kojemu pripada slava uvijske. Amen.

26 Bog ih je zato predao njihovim sramotnim strastima: umjesto da imaju prirodne spolne odnose, žene opće međusobno, što je protunaravno,

27 a muškarci također nemaju naravne odnose sa ženama, već su usplamtjeli pohotom jedni za drugima. Muškarci s muškarcima čine sramotne stvari te na sebi primaju zasluženu kaznu za svoje zastranjenje.

28 Zato što nisu držali vrijednim spoznati Boga, Bog ih je predao pokvarenu načinu razmišljanja da čine ono što ne dolikuje.

²⁹ Žive u kojekakvima grijesima, pokvarenosti, lakomosti i pakosti; puni su zavisti, ubojstva, svađe, lukavštine i podmuklosti; ogovaraju,

³⁰ klevetnici su, mrze Boga, nasilnici su, oholi, umišljeni. Stalno smišljaju nova zla, neposlušni su roditeljima,

³¹ nerazumni, nevjerni, bešćutni i nemilosrdni.

³² Znaju da prema Božjoj odredbi ljudi koji tako čine zasluzuju smrt, ali svejedno tako postupaju. Štoviše, i drugima odobravaju takve postupke te ih tako na njih potiču.

2

Božji pravedni sud

¹ Ali ti koji zbog toga sudiš druge nemaš za to isprike, ma tko bio. Sudeći druge, osuđuješ samoga sebe jer i ti činiš isto što i oni.

² A znamo da će Bog po istini suditi onima koji takvo što čine.

³ Misliš li ti, čovječe, koji i sam tako činiš, a osuđuješ druge, da ćeš izbjegnuti Božji sud?

⁴ Prezireš li izobilje Božje dobrote, velikodušnosti i strpljivosti prema tebi? Ne razumiješ li da te Bog dobrotom želi dovesti do obraćenja?

⁵ Ali ti svojom tvrdokornošću i srcem koje ne želi pokajanje sam na sebe navlačiš gnjev. A doći će Dan Božjega gnjeva kad će se Božja pravda očitovati u pravednome Božjem sudu

⁶ koji će svakome dosuditi prema njegovim dje-lima:

⁷ onima koji postojano čine dobra djela i tako teže slavi, časti i besmrtnosti—vječni život,

⁸ a samovoljnicima, koji se opiru istini i priklanjuju nepravdi—gnjev i srdžbu.

⁹ Nevolja i tjeskoba snaći će dušu svakoga čovjeka koji čini zlo—posebice Židova, ali i pripadnika drugih naroda,*

¹⁰ a slava, čast i mir bit će svima koji čine dobro, i Židovima i pripadnicima drugih naroda.

¹¹ Jer Bog nije pristran.

¹² Kaznit će pripadnike drugih naroda za grijeh iako nikad nisu imali pisani Božji zakon, a Židovima će suditi po Zakonu jer su pod Zakonom i zgriješili.

¹³ Pred Bogom, naime, nisu pravedni oni koji Zakon poznaju, nego oni koji se drže njegovih odredbi.

¹⁴ Jer pripadnici naroda koji nemaju Zakona naravno razabiru što je dobro i tako se drže zakonskih odredbi iako im one nisu zadane. Tako su oni sami sebi Zakonom,

¹⁵ što pokazuje da je to što Zakon nalaže upisano u njihovim srcima. O tome svjedoče njihova savjest i prosuđivanja na temelju kojih se optužuju ili brane.

¹⁶ Sve će se to očitovati na Dan kada će Bog po Isusu Kristu suditi ono što je skriveno u ljudima. To je evanđelje koje navješćujem.

Židovi i Zakon

¹⁷ Ali ti koji se nazivaš Židovom pouzdaješ se u Zakon i ponosiš svojim dobrim odnosom s Bogom,

---

* ^{2:9} U grčkome: *Grka*.

18 poznaješ Božju volju i znaš prepoznati što je bolje jer te tomu uči Zakon.

19 Uvjeren si da si vođa slijepcima i svjetlo ljudima u tami,

20 da možeš odgajati nerazumne i poučavati neuke zato što u Zakonu imaš oličenje znanja i istine.

21 Ali ti koji poučavaš druge, ne poučavaš samoga sebe! Propovijedaš da se ne krade, a kradeš!

22 Zabranjuješ preljub, a počinjaš ga! Idoli su ti gnusni, ali pljačkaš njihove hramove!

23 Ponosiš se time što imaš Zakon, a sramotiš Boga kršeći ga!

24 Nije stoga ni čudno da u Svetom pismu piše: “Božje ime se vašom krivnjom huli među narodima.”[†]

25 Obrezanje ti kao Židovu koristi samo ako poštuješ Zakon, ali ako Zakon kršiš, onda kao da i nisi obrezan: ono te ne čini ništa boljim od neobrezanog paganina.

26 Ako se dakle neobrezan čovjek drži odredbi Zakona, neće li mu se to uračunati kao obrezanje?

27 Oni koji su podrijetlom neobrezanici, a drže se Zakona, bit će na osudu vama koji ste, iako imate pisani Zakon i obrezanje, prijestupnici prema Zakonu.

28 Pravi Židov nije onaj tko je Židov izvana, niti je pravo obrezanje vidljivo obrezanje tijela,

29 već je Židov Židov po onome iznutra, a pravo je obrezanje promjena srca koju čini Božji Duh, a

---

[†] **2:24** Izaja 52:5.

ne pisani zakon. Koji su primili takvo obrezanje, primit će pohvalu od Boga, a ne od ljudi.

3

Božja vjernost

¹ Kakva je onda prednost biti Židovom? I kakva je korist od obrezanja?

² Velika u svakom pogledu! Ponajprije: Židovima su povjerena Božje riječi.

³ Neki su od njih, doduše, bili nevjerni, ali zar će njihova nevjera obeskrijepiti Božju vjernost?

⁴ Nipošto! Iako je “svaki čovjek lažac”*, Bog je istinit. Zato u Svetome pismu za njega piše: “Dokazat će se da je istinito sve što kažeš, i dobit ćeš parnicu na sudu.”†

⁵ Što pak ako naša nepravednost samo ističe Božju pravednost? Ako je tako, što na to reći? Je li nepravedan Bog koji zbog nje daje maha svojemu gnjevu? To bi, naime, ljudi rekli.

⁶ Nipošto! Jer da Bog nije pravedan, kako bi studio svijet?

⁷ Ali neki će pitati: “Ako moje nepoštenje samo ističe Božju istinu i donosi Bogu još više slave, kako me Bog može osuditi i kazniti zato što sam grešnik?”

⁸ Razmišljate li tako, međutim, mogli biste isto tako reći: “Što više grijesimo, to bolje!” Koji tako govore, zaslužuju kaznu, a neki me čak kleveću da ja to propovijedam!

Svi su ljudi grešnici

---

* **3:4** Psalm 116:11. † **3:4** Vidjeti: Psalm 51:6b.

9 Jesmo li mi Židovi, dakle, bolji od drugih? Nismo. Jer upravo smo optužili sve ljude, i Židove i pogane, da su pod vlašću grijeha.

10 Kao što Sвето pismo kaže:

“Nema ni jednoga jedinog pravednika,

11 nikoga razumnoga, nikoga tko traži Boga.

12 Svi su zastranili, svi se skupa pokvarili,
nema ni jednoga jedinoga da čini dobro.”‡

13 “Njihovo je grlo otvoren grob, a jezik im je prijevaran.

Zmijski im je otrov na usnama.”§

14 “Usta su im puna kletve i gorčine.”*

15 “Noge im hitaju na prolijevanje krvi,

16 kud prolaze, siju pustoš i bijedu.

17 Oni ne poznaju put mira.”†

18 “Nema Božjeg straha pred njihovim očima.”‡

19 Zakon se, znamo, odnosi na one kojima je dan jer mu je svrha da svaka usta zanijeme bez isprike i da sav svijet stane pred Božji sud.

20 Jer nitko se ne može u Božjim očima opravdati izvršavanjem zakonskih zapovijedi. Što bolje poznajemo Božji zakon, jasnije nam je da smo mu neposlušni, da smo grešnici.

Krist je na sebe uzeo našu kaznu

21 Ali Bog nam je pokazao drukčiji način da postanemo pravednima u njegovim očima –ne poštovanjem Zakona, već onako kako je to odavno obećao u Svetome pismu.

‡ **3:12** Psalam 14:1-3; 53:1-3. § **3:13** Psalam 5:10; 140:4. * **3:14**

Psalam 10:7. † **3:17** Izajja 59:7-8. ‡ **3:18** Psalam 36:1.

22 Pred Bogom smo opravdani vjerom u Isusa Krista. Tako se spašavaju svi koji vjeruju, bez razlike.

23 Jer svi smo zgriješili i lišeni smo Božje slave.

24 A Bog nam ipak milostivo daruje opravdanje kroz Isusa Krista, koji nas je otkupio uzimajući na sebe naše grijeha.

25 Jer Bog je poslao Isusa da svojom krvlju bude Pomirilište po vjeri—da preuzme kaznu za naše grijeha i da ugasi Božji gnjev na nas. Pred Bogom smo opravdani ako vjerujemo da je Isus prolio svoju krv i da je za naše spasenje žrtvovao svoj život. Bog je ranije počinjene grijeha u svojoj strpljivosti ostavio nekažnjenima kako bi pokazao svoju pravednost.

26 On je potpuno pravedan u ovo vrijeme kada grešnike proglašuje nedužnima zbog vjere u Isusa.

27 Možemo li se dakle hvaliti da smo ičim zaradili Božje opravdanje? Ne možemo, jer se ono ne temelji na dobrom djelima, već na našoj vjeri.

28 Pred Bogom smo opravdani vjerom, a ne izvršavanjem Zakona.

29 Zar je Bog samo Bog Židova? Nije li i Bog pogana? Razumije se da jest.

30 Samo je jedan Bog i samo je jedan način da nas on prihvati. On nas pred sobom opravdava samo našom vjerom, bili mi Židovi ili pogani.

31 Ukidamo li tako vjerom Božji zakon? Nipošto! Jer tek kad imamo vjeru, zaista ispunjamo Zakon.

4

Abrahamova vjera

¹ Abraham je bio naš otac. Kakvo je njegovo iskustvo glede spasenja po vjeri?

² Je li ga Bog smatrao opravdanim zbog njegovih dobrih djela? Da je bilo tako, imao bi se čime hvaliti. Ali u Božjim očima Abraham se nije imao čime ponositi.

³ Jer Sveti pismo kaže: "Abraham je povjerovao Bogu, i Bog ga je proglašio pravednim zbog njegove vjere."*

⁴ Kad čovjek radi, plaća koju dobije nije dar. Radnici zarade ono što dobiju.

⁵ Ali ljudi su opravdani zbog svoje vjere u Onoga koji opravdava bezbožnike, a ne zbog svojih djela.

⁶ Kralj David je o tome govorio opisujući sreću nezaslužna čovjeka kojega je Bog proglašio pravednim.

⁷ "Blago onima kojima su grijesi oprošteni
i zločin uklonjen."

⁸ Blago onomu kojemu Gospodin neće uračunati grijeha."[†]

⁹ Je li to blaženstvo samo za obrezane, za Židove, ili također i za pogane? Rekli smo da ga je Bog proglašio pravednim zbog njegove vjere.

¹⁰ Ali kako mu je ta vjera pomogla? Je li proglašen pravednim prije ili poslije obrezanja? Bog ga je najprije prihvatio, a zatim je bio obrezan!

¹¹ Obrezanje je bilo znak da Abraham već vjeruje i da ga je Bog prihvatio i proglašio pravednim i prije obrezanja. Zato je Abraham duhovni

* **4:3** Postanak 15:6.   † **4:8** Psalm 32:1-2.

otac onih koji vjeruju, a nisu obrezani. Oni su pred Bogom opravdani po vjeri.

¹² Abraham je također duhovni otac obrezanih, ali samo onih koji imaju vjeru kakvu je Abraham imao prije obrezanja.

¹³ Jasno je dakle kako se Božje obećanje da će Abrahamu i njegovim potomcima dati u baštinu cijelu zemlju nije temeljilo na poslušnosti Božjemu zakonu, nego na novome odnosu s Bogom koji dolazi kroz vjeru.

¹⁴ Tvrđite li da je Božje obećanje za one koji ispunjavaju Božji zakon i stoga misle da su “dovoljno dobri” u Božjim očima, onda zapravo gororite da je vjera nepotrebna. A tada bi i to obećanje bilo besmisленo.

¹⁵ Ali Zakon donosi kaznu onima koji ga pokušavaju ispunjavati. (Izbjegnuti kršenje zakona moguće je samo ako ne postoji zakon koji bi se kršio!)

¹⁶ Zato je važna vjera. Božje smo obećanje dobili na dar. I sigurni smo da ćemo ga primiti, držali se židovskih običaja ili ne, budemo li samo imali vjeru poput Abrahamove. Jer Abraham je otac svih koji vjeruju.

¹⁷ U Svetome pismu o tome piše: “Postavljam te za oca mnogih naroda.”[‡] Jer Abraham je povjerovao u Boga koji oživljuje mrtve i na čiju zapovijed nastaje ono čega prije nije bilo.

¹⁸ Kad je Bog obećao Abrahamu da će postati ocem mnogih naroda i rekao: “Tvoji će potomci

---

[‡] **4:17** Postanak 17:5.

biti brojni poput zvijezda”, § Abraham mu je povjerovao iako se to obećanje činilo neostvarivim.

¹⁹ Abraham se nije pokolebao u vjeri iako je znao kako je u dobi od stotinu godina i kako njegova žena Sara ne može imati djecu.

²⁰ Abraham nikada nije posumnjao u Božje obećanje. Njegova je vjera jačala i njome je proslavio Boga.

²¹ Bio je posve uvjeren da Bog može učiniti sve što obeća.

²² Tako je Bog Abrahama zbog vjere proglašio pravednim.

²³ Ta divna istina da ga je Bog proglašio pravednim nije bila na dobrobit samo Abrahamu

²⁴ već i nama. Bog će također nas proglašiti pravednima vjerujemo li u Boga koji je našega Gospodina Isusa uskrsnuo od mrtvih.

²⁵ On je predan da umre za naše grijeha i podignut je od mrtvih da nas opravda pred Bogom.

5

Vjera donosi radost

¹ Opravdani smo dakle u Božjim očima vjerom te pomireni s Bogom zbog onoga što je naš Gospodin Isus Krist za nas učinio.

² Zbog vjere u njega možemo pristupiti najvećoj milosti i radujemo se nadi Božje slave.

³ Možemo se radovati i kad smo u nevolji jer znamo da je to za naše dobro—jača našu strpljivost.

⁴ Strpljivost donosi prokušanost, a prokušanost nadu.

5 Zbog tog se očekivanja nećemo postidjeti. Jer znamo da nas Bog silno ljubi—ulio je tu ljubav u naša srca po Svetom Duhu.

6 Kad smo bili potpuno bespomoćni, Krist je došao u pravo vrijeme i umro za nas grešnike.

7 Za dobra čovjeka malo bi tko bio voljan umrijeti, iako bi se za izvanredno dobra čovjeka možda i našao tko da za njega dade život.

8 No Bog je pokazao svoju veliku ljubav prema nama time što je poslao Krista da umre za nas dok smo još bili grešnici.

9 A kako smo mi u Božjim očima opravdani Kristovom krvlju, on će nas sigurno spasiti od Božjega suda.

10 Jer kako nas je, dok smo još bili Božji neprijatelji, s njime pomirila smrt njegova Sina, tako će nas život njegova Sina sigurno osloboditi vječne kazne.

11 Zato se sada možemo radovati svojemu novom odnosu prema Bogu—zato što nas je naš Gospodin Isus Krist pomirio s Bogom.

Adam je donio smrt, a Krist život

12 Kad je Adam zgriješio, grijeh je ušao u sav ljudski rod. A budući da je taj Adamov grijeh donio smrt, smrt je prešla na sve ljude jer su svi zgriješili.

13 Doista, ljudi su griješili i prije nego što su dobili Zakon. Ali iako još nije bilo Žakona koji bi kršili,

14 svi su oni—od Adama do Mojsija—umrli iako nisu prekršili jasnu Božju zapovijed kao što je to Adam učinio. Kakve li razlike između Adama i Krista koji je tek trebao doći!

15 Kako su različiti naši grijesi od Božjega milostivog dara! Jer taj jedan čovjek, Adam, svojim je grijehom mnogima donio smrt. Ali zato se na mnoge obilno izlila Božja milost oproštenja grijeha, darovana po jednome čovjeku –Isusu Kristu.

16 S darom Božje milosti nije kao s posljedicama grijeha jednoga čovjeka –jer presuda nad Adamovim grijehom postala je osudom nad svima, a dar Božjega oproštenja nam je—nakon mnogih grijeha koje smo počinili —postao opravdanjem.

17 Jer Adamovim je grijehom kroz jednog čovjeka nad nama zakraljila smrt, ali koji prime izobilni milosni dar pravednosti, živjet će u pobjedi nad grijehom i smrću—po jednome Čovjeku, Isusu Kristu.

18 Prema tome, kao što je grijehom jednoga došla osuda na sve ljude, tako su pravednošću Jednoga na sve došli opravdanje i život.

19 Baš kao što su zbog neposluha jednoga čovjeka mnogi postali grešnicima, tako će i zbog poslušnosti Jednoga mnogi postati pravednicima u Božjim očima.

20 Božji je Zakon dan ljudima da se umnoži grijeh. Ali kako su ljudi sve više i više grijesili, Božja divna milost sve se obilnije izlijevala.

21 Baš kao što je grijeh nekada vladao nad svim ljudima i vodio ih u smrt, tako sada nad njima kraljuje Božja milost i opravdava ih pred Bogom da bi mogli imati vječni život po našemu Gospodinu Isusu Kristu.

6

Snaga grijeha je slomljena

¹ Što reći? Zar da i dalje griješimo kako bi nam Bog mogao iskazivati sve više milosti praštanja?

² Nipošto! Umrli smo grijehu, pa kako da onda i dalje živimo u njemu?

³ Ili ne znate da smo mi, koji smo krštenjem postali jedno s Kristom Isusom, i umrli skupa s njim?

⁴ Jer umrli smo i pokopani s Kristom u krštenju. I kao što je Krist ustao od mrtvih slavnom Očevom moći, tako i mi sada možemo živjeti novim životom.

⁵ Kao što smo s njim ujedinjeni u njegovoј smrti, također ćemo i uskrsnuti poput njega.

⁶ Naš je stari čovjek raspet s Isusom kako bi grijeh izgubio vlast nad našim životom. Više ne robujemo grijehu

⁷ jer smo, umrijevši s Kristom, od grijeha opravdani.

⁸ A budući da smo s Kristom umrli, znamo da ćemo s njime i živjeti,

⁹ jer Krist je ustao od mrtvih i više nikad neće umrijeti. Nad njime smrt više nema nikakve moći.

¹⁰ Umro je jednom zauvijek da slomi moć grijeha, ali sada zauvijek živi Bogu na slavu.

¹¹ Tako i vi sebe smatrajte mrtvima za grijeh, a živima Bogu na slavu kroz Isusa Krista.

¹² Tako i vi: ne dopustite da grijeh i dalje gospodari vašim smrtnim tijelom i ne popuštajte grešnim željama.

¹³ Nemojte da koji ud vašega tijela postane oruđem zla tako što ćete ga uporabiti za grijeh.

Umjesto toga se posve predajte Bogu jer ste dobili novi život. Neka cijelo vaše tijelo bude oruđe koje će činiti dobro Bogu na slavu.

14 Grijeh više neće nad vama gospodariti jer više niste podložni Zakonu koji vas čini robovima grijeha. Oslobođeni ste Božjom milošću!

Sloboda za poslušnost Bogu

15 Ako nas je Božja milost oslobođila Zakona, znači li to da i dalje možemo griješiti? Nipošto!

16 Ne shvaćate li da sami birate sebi gospodara? Možete izabrati grijeh, koji vodi u smrt, ili možete izabrati poslušnost Bogu i da vas on prihvati kao pravedne.

17 Hvala Bogu! Nekoć ste bili robovi grijehu, ali sada ste svim srcem prihvatili novo učenje koje vam je Bog dao.

18 Slobodni ste od grijeha kojemu ste prije služili i postali ste robovima pravednosti.

19 Govorim vam služeći se prispopodom o robovima i gospodarima jer je to lako razumjeti. Prije ste bili robovi nečistoće i bezakonja. Sada budite robovi pravednosti da biste bili sveti.

20 Dok ste bili robovi grijeha, bili ste slobodni od pravednosti.

21 A čime je to urodilo? Ne dobrim, jer se sada sramite onoga što ste činili, što vodi u vječnu smrt.

22 Ali sada ste oslobođeni od snage grijeha i postali ste Božjim robovima te činite ono što vodi svetosti i vječnome životu.

23 Jer plača za grijeh je smrt, a Božji je dar vječni život u našemu Gospodinu Isusu Kristu.

7

Slobodni od Zakona

¹ Ne znate li, braćo —govorim poznavateljima Zakona—da je čovjek podložan zakonskim odredbama samo za života?

² Da pojasnim: udanu ženu Zakon veže za muža dok je on živ. Ali ako on umre, zakon o braku više se na nju ne odnosi.

³ Kad bi se udala za drugoga za muževa života, počinila bi preljub. Ali ako joj muž umre, taj ju zakon više ne obvezuje i ne čini preljub ako se uda.

⁴ Tako ni vas, draga braćo, Zakon više ne obvezuje jer ste umrli njegovoj vlasti kad ste s Kristom umrli na križu. Sada ste ujedinjeni s njim koji je uskrsnuo od mrtvih. Zato možete roditi dobrim rodom, to jest dobrim djelima za Boga.

⁵ Dok je nama još vladala naša stara narav, Zakon je u nama budio grešne želje koje su rodile zlim djelima i donosile smrt.

⁶ Ali sada smo oslobođeni Zakona jer smo umrli s Kristom i nismo više pod zakonskom stegom. Sada zaista možemo služiti Bogu—ne više na stari način, držeći se slova Zakona, nego na novi način—po Duhu.

Borba s grijehom

⁷ Znači li to da je Zakon grešan? Nipošto! Nije grešan, nego me je upozorio na moj grijeх. Nikada ne bih spoznao da je požuda zlo da Zakon nije rekao: “Ne poželi!”

⁸ Ali grijeх je iskoristio priliku zbog Zakona i pobudio u meni svakovrsne zabranjene želje. A bez Zakona grijeх ne bi imao takvu moć.

⁹ Nekoć nisam razumio što Zakon zahtijeva. Ali kad sam spoznao istinu, grijeh oživje

¹⁰ i znao sam da sam bio grešnik osuđen na smrt. Tako me je dobar Zakon, koji mi je trebao pokazati put života, umjesto toga osudio na smrt.

¹¹ Grijeh je iskoristio Zakon da me prevari; poslužio se dobrom Zakonom da me učini osuđenikom na smrt.

¹² Pa ipak, Zakon je svet, pravedan i dobar.

¹³ Kako je to moguće? Zar me je dobri Zakon natjerao u smrt? Nipošto! Grijeh je iskoristio to što je dobro da na mene navuče smrtnu osudu. Grijeh je dakle najveće zlo: koristi dobre Božje zapovijedi u zle svrhe.

Borba protiv grijeha

¹⁴ Zakon je dakle dobar, duhovan. Problem nije u Zakonu, nego u meni jer robujem tjelesnim željama—prodan sam grijehu kao gospodaru.

¹⁵ Ne mogu sebe razumjeti: zaista želim činiti dobro, ali ne činim ga. Umjesto toga činim baš ono što mrzim.

¹⁶ A to što jako dobro znam da je ono što činim loše, samo pokazuje kako priznajem da je Zakon dobar.

¹⁷ Ali ne mogu sebi pomoći jer me grijeh u meni tjera da činim zlo.

¹⁸ Znam da nema dobra u meni, to jest u mojoj grešnoj ljudskoj naravi. Sposoban sam htjeti dobro, ali ne i činiti ga.

¹⁹ Dobro koje bih htio činiti ne činim, a zlo koje ne bih htio činiti ipak činim.

²⁰ Ali ako činim ono što ne želim, onda to zapravo i ne činim ja, nego grijeh koji je u meni.

21 Zaključujem dakle da vrijedi pravilo: kad želim činiti dobro, nameće mi se zlo.

22 Svim svojim nutarnjim bićem uživam u poslušnosti Božjemu Zakonu.

23 Ali još jedan zakon, koji se bori protiv mojega uma, djeluje u mojim udovima i zarobljuje me grijehom koji je još u njima.

24 Bijedna li mene! Tko će me osloboditi od ovoga smrtonosnog tijela, od života u vlasti grijeha?

25 Hvala Bogu! To čini Isus Krist, naš Gospodin. Umom dakle želim služiti Božjemu Zakonu, ali zbog grešne naravi svojega tijela robujem zakonu grijeha.

8

Život po Duhu

1 Nema dakle nikakve osude za one koji pripadaju Kristu Isusu.

2 Jer zakon Duha, koji daje život, oslobodio nas je zakona grijeha, koji vodi u smrt.

3 Jer ono što Zakon, oslabljen grešnim tijelom, nije mogao učiniti, učinio je Bog poslavši svojeg Sina u oblijuču tjelesnog čovjeka da bude žrtva za grijehu. Tako je osudio grijeh u tijelu.

4 Učinio je to zato da bi se pravednost Zakona potpuno ispunila u nama koji više ne živimo po staroj grešnoj naravi, nego po Duhu.

5 Oni kojima vlada grešna narav razmišljaju o onomu što je grešno, ali oni koji su pod nadzorom Božjega Duha razmišljaju o onomu što je ugodno Duhu.

6 Nadzire li vaša grešna narav vaš um, vodi vas u smrt. Ali ako vaš um nadzire Sveti Duh, imat ćeće život i mir.

7 Jer grešna tjelesna narav u nama protivi se Bogu. Nikada nije bila pokorna Božjemu Zakonu niti će to ikada biti.

8 Zato oni kojima još vlada njihova grešna narav ne mogu ugoditi Bogu.

9 Ali vama više ne vlada grešna narav. Pod nadzorom ste Svetoga Duha ako Božji Duh zaista prebiva u vama. A u kome ne prebiva Kristov Duh, taj i nije Kristov.

10 Ako je Krist u vama, tijelo vam je mrtvo za grijeh, ali Duh živi u vama zato što vas je Bog opravdao.

11 Živi li u vama Božji Duh koji je Isusa uskrsnuo od mrtvih, Bog koji je Isusa podignuo od mrtvih oživjet će i vaša smrtna tijela tim istim Duhom koji u vama živi.

12 Zato, draga braćo, nismo dužni činiti ono na što nas tjera naša grešna narav.

13 Jer ako živate slušajući tu svoju tjelesnu narav, propast ćeće. Ako pak silom Duha usmrćujete nju i njezina zla djela, živjet ćeće.

14 Svi koje vodi Božji Duh Božja su djeca.

15 Ne budite zato poput strašljivih robova te svoje naravi. Budite prava Božja djeca jer vas je Bog svojim Duhom posinio te mu sada možete radosno klicati: “Abba! * Oče!”

16 Sveti Duh govori nam duboko u srcima da smo Božja djeca.

---

* **8:15** Na aramejskome: *Oče!*

17 A kako smo njegova djeca, njegovi smo baštinici—jer sve što Bog daje svojemu Sinu, Kristu, to i nama pripada. Kao što s njim trpimo, s njim ćemo se i proslaviti.

Buduća slava

18 Ali naše sadašnje patnje nisu ništa prema budućoj slavi koja će se očitovati u nama.

19 Jer sve stvorenje sa žudnjom iščekuje da dođe dan kad će Bog pokazati tko su zaista njegova djeca.

20 Sve što je na zemlji stvoreno postalo je jalovim, ne vlastitom, nego Božjom voljom—ali u nadi

21 da će biti oslobođeno od robovanja pokvarljivosti, da sudjeluje u slobodi i u slavi Božje djece.

22 Jer znamo da cjelokupno stvorenje sve dosad uzdiše i muči se u porođajnim bolima.

23 Čak i mi kršćani, iako je u nama Sveti Duh kao predukus buduće slave, također stenjemo čekajući posinjenje, otkupljenje našega tijela.

24 Tom smo nadom spašeni. Ako nešto već imamo, onda se tomu više ne trebamo nadati.

25 Ali ako se nadamo nečemu što još nemamo, valja čekati strpljivo i postojano.

26 Isto tako, Sveti Duh nam pomaže u našoj slabosti. Jer mi ne znamo ni kako ni što bismo trebali moliti, ali Sveti Duh moli se za nas uzdasima koji se ne mogu riječima izraziti.

27 A Onaj, koji poznaje svačije srce, poznaje naum Duha, jer on se moli za nas u skladu s Božjom voljom.

28 Znamo kako Bog čini da sve pridonosi dobru onih koji njega vole i koje je on pozvao prema svojoj nakani.

29 Jer Bog je svoj narod unaprijed poznavao i odabrao ih je da budu poput njegova Sina, tako da bi njegov Sin mogao biti prvorodenac s brojnom braćom i sestrama.

30 A kad ih je odabrao, pozvao ih je k sebi. Zatim ih je opravdao i obećao im svoju slavu.

Ništa nas ne može odvojiti od Božje ljubavi

31 Što na sve to reći? Ako je Bog za nas, tko će biti protiv nas?

32 Kad već nije poštedio ni vlastitoga Sina, nego ga je predao za nas, neće li nam Bog, koji nam je dao Krista, s njime dati i sve drugo?

33 Tko će optužiti Božje izabranike? Nas Bog opravdava.

34 Tko će nas onda optužiti? Isus Krist je umro, štoviše, i uskrsnuo; on sjedi na počasnome mjestu, Bogu zdesna, i posreduje za nas.

35 Tko će nas odvojiti od Kristove ljubavi? Može li u tome uspjeti nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač?

36 U Svetome pismu piše:
“Zbog tebe nas ubijaju dan za danom;
mi smo im kao ovce za klanje.”[†]

37 Nadmoćno pobjeđujemo sve što nas snađe u Kristu koji nas voli.

38 Čvrsto vjerujem da nas ni smrt, ni život, ni anđeli ni demoni, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile,

---

[†] **8:36** Psalam 44:2.

³⁹ ni visina, ni dubina, ni bilo koje stvorenje neće moći rastaviti od ljubavi Božje objavljene u našemu Gospodinu Kristu Isusu.

9

Bog je odabrao Izrael

¹ U nazočnosti Kristovoj govorim istinu—ne lažem—a moja savjest i Sveti Duh potvrđuju da je ovo što govorim istina.

² Srce mi je ispunjeno silnom tugom i beskrajnom boli

³ zbog mojeg naroda, zbog moje židovske braće i sestara. Pristao bih biti zauvijek proklet—odsječen od Krista!—kad bi to njih moglo spasiti.

⁴ Oni su izabrani izraelski narod, izabrani da budu posebna Božja djeca. Bog im je objavio svoju slavu. Sklopio je s njima savez i dao im svoj Zakon. Imaju povlasticu da ga štiju i da primaju njegova divna obećanja.

⁵ Njihovi su preci bili veliki Božji ljudi, a i sam je Krist bio Židov po tjelesnom podrijetlu. A on je Bog koji vlada nad svime i dostojan je vječne slave! Amen.

⁶ Zar je Bog prekršio svoja obećanja? Nije. Jer nisu Izrael svi koji potječu od Izraela.

⁷ Sama činjenica da potječu od Abrahama ne čini ih pravom Abrahamovom djecom. Jer u Svetome pismu piše: “Po Izaku će ti se nazivati potomstvo”* —iako je Abraham imao još djece.

---

* **9:7** Postanak 21:12.

8 To znači da nisu svi Abrahamovi tjelesni potomci ujedno i Božja djeca. Samo djeca obećanja su Božja djeca.

9 Jer Bog je obećao: "Nagodinu ču opet doći i Sara će imati sina."[†]

10 Taj je sin bio naš predak Izak. Njegova žena Rebeka nosila je blizance.

11 Ali prije nego što su rođeni, prije nego što su učinili išta dobro ili zlo, primila je poruku od Boga. Ta je poruka dokaz da Bog bira prema vlastitom naumu, a ne prema našim dobrim ili lošim djelima.

12 Rekao joj je: "Potomci tvojega starijeg sina služit će potomcima mlađega."[‡]

13 Ili, riječima Svetoga pisma:
"Jakova sam zavolio,

a Ezav mi omrznu."§

14 Zar je Bog bio nepravedan? Nipošto.

15 Jer Mojsiju je rekao:
"Smilovat ču se komu se želim smilovati
i sažalit ču se nad kime se želim sažaliti."*

16 Zato ne ovisi o nama hoćemo li primiti Božje obećanje. Ne možemo ga dobiti svojom voljom ili teškim trudom. Bog će se smilovati kome bude htio.

17 U Svetome pismu piše da je Bog kazao faraonu:

"Postavio sam te za vladara
zato da na tebi pokažem svoju moć
i da se moje ime razglasiti po svoj zemlji."[†]

18 Bog se dakle nekima smiluje samo zato što tako želi, a čini i da nekima srce otvrdne.

[†] **9:9** Postanak 18:10-14.   [‡] **9:12** Postanak 25:23.   **§ 9:13**

Malahija 1:3.   ^{*} **9:15** Izlazak 33:19.   [†] **9:17** Izlazak 9:16.

19 Mogli biste pitati: "Zašto onda Bog okriviljuje ljudе da nisu poslušni? Ne postupaju li oni samo kako im je on odredio?"

20 No nemojte tako govoriti. Tko ste vi, obični ljudи, da prigovarate Bogу? Zar da stvorenenje pita stvoritelja: "Zašto si me učinio ovakvим?"‡?

21 Kada lončar od istoga grumena gline načini vrčeve, nema li pravo jedan od njih namijeniti plemenitoj, a drugi neplemenitoj uporabi?

22 Pa što ako je Bog, odabравши pokazati svoj gnjev i moć, s velikim strpljenjem podnosio one koji su izazvali njegov gnjev i bili spremni za uništenje?

23 Što ako je to učinio kako bi onima kojima iskazuje milost i koje je unaprijed pripremio za slavu, pokazao bogatstvo svoje slave—

24 pa tako i nama, koje je pozvao ne samo od Židova već i od pogana.

25 Kao što piše u Knjizi proroka Hošee:
"One koji nisu moj narod

prozvat ћu svojim narodom
i voljet ћu one

koje prije nisam volio."§

26 I još:

"Jednom im je rečeno:

'Vi niste moj narod.'

Ali sada će im se reći:

'Vi ste djeca živoga Boga.' †*

27 Za Izrael, opet, Izaija kaže:

"Iako je izraelski narod brojan
kao zrnca morskog pijeska,

‡ **9:20** Izaija 29:16; 45:9.   § **9:25** Hošea 2:25.   * **9:26** Vidjeti:
Hošea 1:9.

samo će se mali broj spasiti.

²⁸ Jer Gospodin Bog će potpuno i brzo ostvariti svoju riječ i kaznom poharati zemlju.”[†]

²⁹ Na drugome mjestu Izaija kaže:
“Da Svetomogući Gospodin nije poštudio nas nekolicinu, bili bismo posve zatrti, poput Sodome i Gomore.”[‡]

Izraelova nevjera

³⁰ Što reći o svemu tome? Pogani su pred Bogom opravdani po vjeri iako nisu iskali pravednost.

³¹ A Izraelci koji su se toliko trudili opravdati pred Bogom ispunjavanjem Zakona nisu u tome uspjeli.

³² Zašto? Zato što su pokušavali pred Bogom postignuti pravednost ispunjavajući zakonske odredbe i čineći dobra djela, a ne vjerom. Spotaknuli su se o “kamen spoticanja”.

³³ A Bog ih je opomenuo u Svetome pismu:
“Evo, postavljam na Sionu kamen spoticanja i stijenu posrtanja. §
Ali tko u njega vjeruje, neće se postidjeti.”*

10

¹ Draga braćo, želja je mojega srca i moja molitva Bogu da se svi Židovi spase.

² Svjedok sam njihova revnovanja za Boga, ali ono se ne temelji na pravom razumijevanju

[†] **9:28** Izaija 10:22-23.   [‡] **9:29** Izaija 1:9.   [§] **9:33** Izaija 8:14.

* **9:33** U grčkome: *na Sionu*.

3 jer ne shvaćaju na koji način Bog opravdava ljudе. Umjesto toga drže se vlastitih običaja i nastoje se pred Bogom opravdati vršeći Zakon—te se tako odbijaju podložiti Božjoj volji.

4 Jer Krist je u potpunosti ispunio svrhu Zakona. Tko vjeruje u njega, opravdan je pred Bogom.

Spasenje je za svakoga

5 O pravednosti koja dolazi po Zakonu Mojsije piše: “Tko je vrši, u njoj će naći život.”*

6 A o pravednosti koja dolazi po vjeri kaže: “Nemoj se u srcu upitati: ‘Tko će uzići na nebo’” (da dovede Krista),

7 “niti: ‘Tko će sići u bezdan’” (da dovede Krista od mrtvih)?†

8 Što to zapravo znači?

“Riječ je sasvim blizu tebe,

u tvojim ustima i u tvojem srcu.”

To je riječ vjere koju propovijedamo.

9 Jer ako ustima priznaješ da je Isus Krist Gospodin i ako u srcu vjeruješ da ga je Bog uskrisio od mrtvih, bit ćeš spašen.

10 Naime, vjera u srcu nas opravdava, a priznanje usnama spašava.

11 Jer u Svetome pismu piše: “Tko u njega vjeruje, neće se postidjeti.”

12 To vrijedi za Židove, kao i za ostale ljudе: svi imaju istoga Gospodina, koji izobilno daje svoja bogatstva svima koji ga zazivaju.

13 Jer “Tko god zazove ime Gospodnje, bit će spašen.”‡

* **10:5** Levitski zakonik 18:5. † **10:7** Ponovljeni zakon 30:12-14.

‡ **10:13** Joel 3:5.

14 Ali kako će ga zazvati da ih spasi ako u njega ne vjeruju? A kako će u njega vjerovati ako nikada nisu za njega čuli? A kako će čuti za njega ako im nitko o njemu ne propovijeda?

15 A kako će im tko propovijedati ako nije poslan da propovijeda? O tomu Sveti pismo kaže:

“Kako su divne noge onih

koji donose Radosnu vijest!”[§]

16 Ali svatko tko čuje Radosnu vijest neće ju i prihvativiti. Izaija je o tome rekao: “Gospodine, tko je povjeroval našoj poruci?”*

17 Vjera dakle dolazi upravo slušanjem Radosne vijesti o Kristu.

18 Ali što je sa Židovima? Jesu li oni zapravo čuli tu poruku? Jesu:

“Poruka o Božjem stvaranju

raširila se po svoj zemlji,
a njezine riječi sežu do kraja svijeta.”†

19 Ali, ja pitam: Jesu li Izraelci zaista razumjeli?
Jesu, jer je još u Mojsijevo vrijeme Bog rekao:
“Učinit ću vas ljubomornima

blagoslivljajući druge narode.
Razgnjevit ću vas blagoslivljajući
nerazumne pogane.”

20 Poslije je Izaija u Božje ime hrabro rekao:
“Našli su me oni

koji me nisu tražili.
Objavio sam se onima

koji me to nisu molili.”‡

21 A za Izrael je Bog rekao:

§ **10:15** Izaija 52:7.   * **10:16** Izaija 53:1.   † **10:18** Psalm 19:5.

‡ **10:20** Izaija 65:1.

“Svagda sam pružao ruke
nepokornom i buntovnom narodu.”§

11

Ostatak Izraela

¹ Pitam, dakle, nije li Bog odbacio svoj narod? Nipošto! Sjetite se da sam i ja Izraelac, Abrahamov potomak, iz Benjaminova plemena.

² Nije Bog odbacio svoj narod koji je unaprijed izabralo. Zar se ne sjećate što o tome kaže Sveti pismo? Prorok Ilija žalio se Bogu na Izraelce:

³ “Gospodine, poubijali su tvoje proroke i srušili tvoje oltare. Samo sam ja ostao, a sada i mene pokušavaju ubiti.”*

⁴ Sjećate li se što mu je Bog odgovorio?
“Nisi ti jedini ostao.

Imam ih još sedam tisuća
koji se nikada nisu poklonili Baalu.”

⁵ I danas je tako. Nisu svi Židovi otišli od Boga. Nekolicina[†] ih je spašena po Božjoj milosti jer ih je odabrao.

⁶ A ako su spašeni Božjom milošću, onda nisu spašeni zbog svojih dobrih djela. Inače Božja milost ne bi bila to što jest—darovana i nezасlužена.

⁷ Većina Izraelaca dakle nije postignula Božju naklonost koju je tražila. Nekolicina koju je izabralo dobila ju je, a ostali su pak otvrđnuli.

⁸ Kao što kaže Sveti pismo:
“Bog je učinio da obamru.

§ **10:21** Izajia 65:2.   * **11:3** 1 Kraljevima 19:10, 14.   † **11:5** U grčkome: *Ostatak*.

Do današnjeg dana

zatvorio im je oči da ne vide
i zatvorio im je uši da ne čuju.”[‡]

9 Kralj David o tomu je također rekao:
“Neka padnu u zamku,

u mrežu i stupicu svoje obilne gozbe
i neka ih tako stigne njihova plaća.

10 Neka im oči potamne da obnevide;
zauvijek im pogni ledja!”[§]

Spasenje pogana

11 Jesu li dakle tako posrnuli da će neizbjježno
otići u propast? Nipošto! Božja je nakana bila da
spasenje učini dostupno paganima kako bi Židove
učinio ljubomornima i naveo ih da ga požele za
sebe.

12 Pa ako su Židovi, posrnuvši i odbivši spasenje,
donijeli drugim narodima toliko bogatstvo,
pomislite samo koliki će tek blagoslov svijet
podijeliti s njima kada jednog dana prihvate
spasenje!

13 Govorim to posebice zaradi vas pogana. Bog
me je imenovao apostolom paganima i to uvijek
ističem

14 ne bih li svoj narod naveo da požele to što
imate vi pogani i ne bi li se neki od njih tako spasili.

15 Jer ako je Bog, kad su Židovi odbili spasenje,
ponudio to spasenje cijelome svijetu, kako li će tek
divno biti kad ga oni prihvate! Mrtvi će oživjeti!

16 Abraham i ostali patrijarsi bili su sveti, pa će
i njihovi potomci biti sveti.* Jer ako je korijen

---

‡ **11:8** Izajia 29:10.   § **11:10** Psalm 69:23-24.   * **11:16** U
grčkome: *Ako su prvine svete, sveto je i tijesto.*

stabla svet, svete su i grane.

17 Ali neki Židovi, Abrahamove grane, odlomljeni su. A vi pogani, nekoć grane divlje masline, pricijepjeni ste. Tako sada primate blagoslov koji je Bog obećao Abrahamu i njegovim potomcima i hranite se sokovima Božje masline.

18 Ali pazite da se ne hvalite kako ste pricijepjeni umjesto odlomljenih grana. Upamtite da ste samo grane, a ne korijenje.

19 "Ali te su grane odlomljene da bi bilo mjesta za mene", reći ćete.

20 Jesu, ali upamtite: te su grane, Židovi, odlomljene zato što nisu vjerovali Bogu, a vi ste pricijepjeni zato što vjerujete. Nemojte se uznositi, već se bojte onoga što bi se moglo dogoditi.

21 Jer ako Bog nije poštedio one prve grane, neće ni tebe poštediti.

22 Vidite li kako je Bog dobar i strog? Strog prema neposlušnima, a dobar prema vama koji se pouzdajete u njegovu dobrotu. Ali prestanete li se u nju pouznavati, i vi ćete biti odsječeni.

23 A odustanu li Židovi od svoje nevjere, Bog će i njih ponovno pricijepiti. On ima moć da to učini.

24 Jer ako je Bog htio uzeti vas, koji ste po svojoj naravi grane divlje masline, i pricijepiti vas na dobro drvo, koliko će radije pricijepiti Židove na drvo kojemu pripadaju!

Božja milost namijenjena je svima

25 Želio bih, draga braćo, da razumijete ovu tajnu kako se ne biste uzoholili i počeli se hvastati. Neki

su Židovi tvrda srca, ali to će trajati samo dok Krista ne prihvati puni broj pogana.

²⁶ Nakon toga će se spasiti sav Izrael. Sjećate li se što su o tomu rekli proroci:

“Sa Siona će doći Izbavitelj;

odvratit će od bezbožnosti sve Židove.[†]

²⁷ A ja ću ispuniti svoj savez s njima
kad uklonim njihove grijeha.”[‡]

²⁸ Mnogi su Židovi sada protivnici evanđelja. Ali to je vama na dobrobit jer je Bog dao svoje darove vama poganimu. Pa ipak, Židovi su još izabrani narod zbog Božjih obećanja danih Abrahamu, Izaku i Jakovu.

²⁹ Jer Božji darovi i pozvanje ne mogu se opozvati.

³⁰ Nekoć ste vi pogani bili buntovnici protiv Boga, ali kad su Židovi odbacili njegovu milost, Bog ju je umjesto njima darovao vama.

³¹ Sada su pak tako Židovi buntovnici, a vi imate Božju milost. Ali jednog će dana i oni biti dionicima Božje milosti.

³² Jer Bog je sve ljude zatvorio u njihovoj neposlušnosti da se svima smiluje.

³³ Kakvoga divnog Boga imamo! Kako su veliki njegovo bogatstvo, mudrost i znanje! Nedokučivi su nam njegovi sudovi i neistraživi njegovi putovi!

³⁴ Zaista, “tko poznaje Gospodnje misli, tko mu je bio savjetnikom?”[§]

[†] **11:26** U grčkome: *odvratit će bezbožnost od Jakova.*   [‡] **11:27** Izajia 59:20-21; 27:9; Jeremija 31:33-34.   [§] **11:34** Izajia 40:13.

³⁵ Ili, "tko je njemu prvi nešto dao da bi mu morao uzvratiti?"

³⁶ Jer sve dolazi od njega, sve postoji po njemu i za njega. Neka mu je vječna slava! Amen.

12

Živa žrtva Bogu

¹ Zaklinjem vas, draga braćo, milosrđem Božjim da predate svoja tijela Bogu. Neka ona budu živa, sveta žrtva—njemu ugodna—da to bude vaša duhovna služba Bogu.

² Ne oponašajte ponašanje i običaje ovoga svijeta, već dopustite da vas Bog promijeni u novu osobu mijenjajući vaš način razmišljanja. Tada ćete znati što Bog želi da činite, što je njemu dobro, ugodno i savršeno.

³ Kao Božji poslanik upozoravam svakoga od vas: ne precjenjujte se! Cijenite sebe razborito, prema mjeri vjere koju vam je Bog dao.

⁴ Baš kao što naša tijela imaju mnogo udova, a svaki od njih svoju zadaću,

⁵ tako je i s Kristovim tijelom. Svi smo mi udovi njegova tijela i svatko treba obavljati različitu zadaću. A kako smo u Kristu jedno tijelo, pripadamo jedni drugima i svatko od nas treba sve druge.

⁶ Bog je svakome od nas dao sposobnost da neke zadaće dobro obavljamo. Zato, ako vam je Bog dao dar prorokovanja, govorite kada vjerujete da Bog govorи kroz vas.

⁷ Ako imate dar služiti drugima, svesrdno im služite. Ako ste učitelj, dobro poučavajte.

8 Imate li dara da hrabrite druge, činite tako! Imate li novca, velikodušno ga dijelite. Ako vam je Bog dao sposobnost vodstva, ozbiljno shvaćajte svoju odgovornost. Imate li dar milosrđa, radosno ga iskazuјete!

9 Nemojte se samo pretvarati da volite ljude. Iskreno ih volite. Mrzite zlo. Zalažite se za dobro!

10 Iskreno se volite i neka vam bude ugodno da jedni drugima iskazuјete poštovanje.

11 Ne budite lijeni, već revno i gorljivo služite Gospodinu!

12 Radosno se nadajte svemu što vam je Bog namijenio. U nevolji budite strpljivi, u molitvi ustrajni.

13 Pritječite u pomoć svetima koji su u potrebi i uvijek budite gostoljubivi!

14 Progone li vas zato što ste Kristovi, ne proklinjite ih, nego se molite da ih Bog blagoslovi.

15 Radujte se sa sretnima i plaćite s ožalošćenima.

16 Živite u slozi. Ne težite za visokim, nego budite skromni. Ne umišljajte sebi da ste mudri.

17 Nikada nikome ne vraćajte zlo za zlo. Sve što činite, činite zalažući se za dobro.

18 Trudite se da, ako je moguće, živite u miru sa svima.

19 Dragi moji, nikada se ne osvećujte. Prepustite to Bogu jer u Svetome pismu piše:

“ ‘Osveta je moja;

ja ћu vratiti onima koji to zaslužuju’,
veli Gospodin.”*

20 Naprotiv,

* **12:19** Ponovljeni zakon 32:35.

“Ako ti je neprijatelj gladan, nahrani ga.
 ako je žedan, daj mu piti.
 Postupajući tako,
 zgrnut ćeš goruću žeravicu na njegovu glavu.”[†]
 21 Ne daj te svlada zlo, nego zlo svladavaj dobrim.

13

Poslušnost vlastima

¹ Budite poslušni vlastima jer ih je Bog postavio.
 Nema te vlasti koju nije Bog postavio.

² Zato tko se suprotstavlja zakonima neke zemlje, suprotstavlja se Božjoj odredbi te sam na sebe navlači osudu.

³ Jer vlasti se ne boje ljudi koji čine dobro, nego oni koji čine зло. Ako se ne želiš bojati vlasti, čini dobro pa ćeš od njih dobiti i pohvalu.

⁴ Vlasti nam je Bog dao da nam budu od pomoći. Zato se boj ako činiš зло jer one služe da kazne ljude koji gnjeve Boga time što čine зло.

⁵ Zato im budi poslušan da ne budeš kažnjen i da ti savjest bude čista.

⁶ Zato i poreze plaćajte jer službenici vlasti obavljaju posao koji im je Bog namijenio.

⁷ Svakome dajte što mu dugujete: poreznicima porez, carinicima carinu, a poštovanje i čast ljudima kojima ih dugujete.

Zakon ljubavi

⁸ Ne ostajte nikome dužni osim da volite jedni druge. Taj dug nikada ne možete potpuno isplatiti. Volite li bližnje, ispunit ćete sve odredbe Zakona.

---

† **12:20** Izreke 25:21-22.

⁹ Zaista, "Ne učini preljub", "Ne ubij", "Ne ukradi", "Ne poželi" i ima li još koja zapovijed, sadržana je u ovim riječima: "Ljubi svojega bližnjega kao samoga sebe!"*

¹⁰ Ljubav prema bližnjemu ne čini zla. Ona potpuno ispunjava sve Božje odredbe.

¹¹ Još jedan razlog da živite kako valja je taj što znate da vrijeme istječe. Probudimo se jer nam je čas spasenja bliže nego kad smo uzvjerovali.

¹² Noć je gotovo na izmaku, dan spasenja se približio. Nemojmo zato živjeti u tami i ne činimo zla djela! Svucimo ih kao prljavu odjeću i odjenimo se u oklop pravednog života, živeći u svjetlosti.

¹³ Živimo pristojno kao ljudi koji žive na svjetlu dana—bez razuzdanih zabava i opijanja, bez preljuba i razvrata, bez svađe i ljubomore!

¹⁴ Obucite se radije u Gospodina Isusa Krista i ne ugađajte požudama brinući se za tijelo.

14

Prigrlite slaboga u vjeri

¹ Prigrlite slaboga u vjeri i ne osuđujte ga zbog različitog mišljenja.

² Netko, primjerice, vjeruje da se smije jesti sve. Ali drugi će vjernik, osjetljive savjesti, jesti samo povrće.

³ Oni koji smatraju da se smije jesti sve ne smiju svisoka gledati na one druge. A oni koji ne jedu neke vrste hrane ne smiju osuđivati one koji jedu jer je njih Bog prigrlio.

---

* **13:9** Levitski zakonik 19:18.

4 Tko si ti da osuđuješ tuđega slугу? On je odgovoran svojemu gospodaru, koji mu jedini može reći što smije, a što ne. I Gospodin će mu pomoći da čini kako valja.

5 Slično tomu, neki ljudi smatraju neke dane svetijima od drugih, dok drugi sve dane drže jednakima. O tomu svatko treba imati svoje uvjerenje.

6 Koji imaju poseban dan za bogoslužje, iskazuju čast Gospodinu. Koji jedu sve vrste hrane, čine tako da bi iskazali čestitku Gospodinu jer zahvaljuju Bogu prije jela. A oni koji ne jedu sve, također žele ugoditi Gospodinu i također zahvaljuju Bogu.

7 Nismo mi sebi gospodarima ni dok živimo ni kad umiremo.

8 Dok živimo, živimo za Gospodina, a kad umiremo, umiremo za Gospodina. Zato i u životu i u smrti pripadamo Gospodinu.

9 Krist je umro i uskrsnuo upravo zato—da bude Gospodin i živima i mrtvima.

10 Zašto osuđuješ svojeg brata? Ili zašto prezireš svojeg brata? Ta svi čemo stati pred Božji sud

11 jer u Svetome pismu piše:

“ ‘Života mi mojega’, kaže Gospodin,
‘svako će se koljeno pognuti preda mnom
i svaki će jezik priznati Boga.’ ”*

12 Svatko od nas će dakle za sebe položiti račun Bogu.

13 Nemojmo stoga jedni druge osuđivati, nego živite tako da se braća zbog vas ne spotiču u vjeri.

* **14:11** Izajija 45:23.

14 Znam i uvjeren sam u Gospodinu Isusu da nikakva hrana po sebi nije nečista. Ali vjeruje li tko da mu što nije dopušteno, onda nije dobro da to čini.

15 Ako žalostiš svojega brata time što nešto jedeš, ne postupaš u ljubavi. Ne upropoštavaj zbog hrane onoga za koga je Krist umro

16 da te ne pogrđuju što činiš ono za što znaš da je dobro.

17 Jer Božje kraljevstvo nije u jelu i pilu, nego u pravednosti, miru i radosti u Svetome Duhu.

18 Budete li tako služili Kristu, ugodit ćete Bogu, a i ljudi će vas cijeniti.

19 Nastojmo živjeti u slozi i uzajamno se izgrađivati.

20 Ne razarajte Božje djelo zbog hrane! Nije ona po sebi nečista, ali je zlo da ju jedete ako to koga tjera na spoticanje u vjeri.

21 Dobro je ne jesti meso ili ne piti vino, ili ne činiti bilo što zbog čega bi se tvoj brat mogao spotaknuti.

22 Ako si uvjeren da u tome što činiš nema ničega lošega, neka to ostane između tebe i Boga. Blago onomu koji sebe ne osuđuje zbog onoga na što se odlučio.

23 Ali jede li tko a da nije siguran čini li grijeh, sam je sebe osudio jer ne postupa prema uvjerenju. Čini li tko ono za što nije siguran je li grijeh, grieši.

15

Svatko neka ugađa bližnjima

¹ Zato mi koji smo jaki u vjeri i čvrsta uvjerenja moramo nositi slabosti slabih i biti obzirni prema njima. Ne smijemo ih sablažnjavati onime što je nama slobodno samo zato da bismo sebi ugodili.

² Svatko od nas neka ugađa bližnjima na dobro, izgrađujući ih.

³ Jer ni Krist nije sebi ugađao. Kao što piše u Svetome pismu: "Pogrde onih koji tebe ruže pale su na mene."*

⁴ To je nekoć zapisano nama za pouku, da nas utješi i ohrabri u nadi.

⁵ Neka vam Bog, koji daje strpljenje i ohrabrenje, pomogne da međusobno živite u potpunoj slozi i da jedni prema drugima postupate prema Kristovu uzoru.

⁶ Tada ćete jednodušno moći slaviti Boga, Oca našega Gospodina Isusa Krista.

⁷ Srdačno prigrlite jedni druge kao što je Krist vas prigrlio, Bogu na slavu.

⁸ Jer, kažem vam da je Krist postao slugom Židovima da pokaže kako je Bog vjeran obećanjima koja je dao njihovim praocima.

⁹ Došao je da također i pogani mogu proslaviti Boga zbog njegova milosrđa prema njima. Na to je psalmist mislio kad je napisao:

"Slavit će te među paganima

i pjevati hvalospjeve tvojem imenu."†

¹⁰ Na drugom pak mjestu kaže:

"Radujte se, narodi, skupa s njegovim narodom!"‡

¹¹ I još:

* **15:3** Psalam 69:10.   † **15:9** 2 Samuelova 22:50; Psalam 18:50.

‡ **15:10** Ponovljeni zakon 32:43.

“Slavite Gospodina, svi puci;
slavite ga, svi narodi na zemlji!”[§]

12 Prorok Izaija je napisao:

“Pojavit će se Davidov nasljednik* da vlada nad
paganima.

U njega će polagati svoje nade.”[†]

13 Neka vas Bog, koji daje nadu, ispunи radošću i
mirom po vjeri u njega, da obilujete u nadi silom
Svetoga Duha.

Pavlova služba

14 Uvjeren sam, draga braćo, da ste puni
čestitosti. Sve ovo vrlo dobro znate i sposobni
ste jedni druge urazumljivati.

15 Pa ipak sam uzeo tu slobodu da vas podsjetim
na to što već znate. Jer Božjom milošću

16 služim Isusu Kristu među paganima. Donosim
Božje evanđelje kako bi pogani postali ugodnom
žrtvom Bogu, posvećeni Svetim Duhom.

17 Mogu se zato pohvaliti onime što je Isus Krist
učinio kroz moju službu Gospodinu.

18 Ničim se drugim ne usuđujem hvaliti osim
onime što je Krist kroz moje propovijedanje i djela
učinio za obraćenje pogana

19 snagom čudesnih znakova, silom Božjega
Duha. Tako sam potpuno ispunio svoju dužnost
propovijedanja Radosne vijesti od Jeruzalema pa
ukolo sve do Ilirika.[‡]

---

§ **15:11** Psalam 117:1. * **15:12** U grčkome: izdanak iz korijena
Jišajeva. † **15:12** Izaija 11:10. ‡ **15:19** Pokrajina koja je u prvome
stoljeću obuhvaćala područje današnje Slovenije, Hrvatske, Bosne i
Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Srbije i dijela Madžarske.

20 Uvijek sam se trudio propovijedati Radosnu vijest gdje se Krist još nije spominjao, a ne gdje su već drugi položili temelj propovijedanju

21 da se ostvari što piše u Svetome pismu:
"Vidjet će ga oni kojima nije naviješten,
razumjet će ga oni koji nikada nisu za njega
čuli."§

22 Zbog toga što sam ondje propovijedao, i nisam dosad mogao doći k vama.

Pavao se sprema na put

23 Ali sad sam završio s radom u tim krajevima, a već godinama žarko želim doći k vama.

24 Kanim otići u Španjolsku, pa ču se na putu zaustaviti u Rimu. Pošto barem malo vremena provedem s vama, možete me opet opraviti na put.

25 Ali prije toga moram do Jeruzalema da svećima odnesem milodar

26 jer su vjernici u Makedoniji i u Ahaji skupili pomoć za siromašne svete u Jeruzalemu.

27 To su rado učinili jer se osjećaju njihovim dužnicima. Jer ako su pogani postali dionicima njihovih duhovnih dobara, onda su im dužni poslužiti i u tjelesnim dobrima.

28 Čim im predam taj novac te tako dovršim njihovo dobro djelo, krenut ču u Španjolsku i usput doći k vama.

29 Siguran sam da ču k vama stići s puninom Kristova blagoslova.

30 Draga braćo, zaklinjem vas u imenu našega Gospodina Isusa Krista da mi se pridružite u borbi

moleći se Bogu za mene, zbog ljubavi prema meni koju vam je dao Sveti Duh.

³¹ Molite se da u Judeji umaknem nevjernicima i da svetima u Jeruzalemu bude po volji pomoć koju im nosim.

³² kako bih, po Božjoj volji, mogao radosno doći k vama i tu se odmoriti.

³³ Neka Bog, izvor mira, bude sa svima vama. Amen.

16

Pozdravi prijateljima

¹ Preporučam vam našu sestru Febu, koja služi Crkvi u Kenhareji, i ona će uskoro doći k vama.

² Primite ju u Gospodinu kako dolikuje svetima i pomozite joj u svemu što od vas zatreba jer je i ona pomogla mnogima, pa i meni.

³ Pozdravite Prisku i Akvilu. Radili su sa mnom na Kristovu djelu.

⁴ Izložili su pogibelji vlastiti život za mene. Nisam im zato zahvalan samo ja već i sve crkve pogana.

⁵ Pozdravite Crkvu koja se sastaje u njihovu domu. Pozdravite mi dragoga prijatelja Epeneta, koji je prvi postao kršćaninom u Aziji.

⁶ Pozdravite i Mariju, koja se toliko trudila za vas.

⁷ Pozdravite moje sunarodnjake Andronika i Junija, koji su sa mnom bili u zatvoru. Ugledni su među apostolima i prije mene su postali kršćanima.

⁸ Pozdravite Amplijata, dragoga brata u Gospodinu.

- ⁹ Pozdravite Urbana, mojega suradnika u Kristu, i dragoga Staha.
- ¹⁰ Pozdravite Apela, prokušanoga u Kristu. Pozdravite Aristobulove ukućane.
- ¹¹ Pozdravite mojega sunarodnjaka Herodiona. Pozdravite sve kršćane u Narcisovu domu.
- ¹² Pozdravite Trifenu i Trifozu, koje marljivo rade za Gospodina. Pozdravite dragu Persidu, koja se mnogo trudila u Gospodinu.
- ¹³ Pozdravite Rufu, kojega je Gospodin odabrao da bude njegov, i Rufov majku, koja je i meni bila poput majke.
- ¹⁴ Pozdravite Asinkrita, Flegonta, Herma, Patrobu, Hermu i ostalu braću koja su s njima.
- ¹⁵ Pozdravite Filologa, Juliju, Nereja i njegovu sestru, te Olimpu i sve svete koji su s njima.
- ¹⁶ Pozdravite jedni druge svetim cjelovom. Sve Kristove crkve šalju vam pozdrave.

Posljednje upute

¹⁷ Čuvajte se, braćo i sestre, onih koji potiču razdore i sablažnuju ljudе šireći učenje suprotno onomu koje ste prihvatili. Klonite se takvih.

¹⁸ Takvi ne služe našemu Gospodinu Kristu, već vlastitom probitku. Ugodnim i laskavim riječima zavode srca nedužnih ljudi.

¹⁹ Ali svi znaju da ste vi poslušni Gospodinu. To me silno raduje. Zato hoću da budete mudri i prepoznate dobro te da ostanete nedužni od zla.

²⁰ Bog mira će uskoro satrti Sotonu pod vašim nogama. Neka je milost našega Gospodina Isusa Krista s vama!

21 Pozdravlju vas moj suradnik Timotej te moji sunarodnjaci Lucije, Jason i Sosipater.

22 Pozdravljam vas i ja, Tercije, koji vam pišem ovo pismo umjesto Pavla.

23 Pozdravlja vas Gaj, koji je u svoj dom primio i mene i cijelu Crkvu. Pozdravlju vas gradski blagajnik Erast i brat Kvart.*

25 Bog vas može ojačati, baš kao što kaže Radosna vijest. To je poruka o Isusu Kristu i o njegovu naumu, koja je bila otajstvom od početka vremena.

26 Ali sada je ta poruka, kao što je pretkazano u zapisima proroka i kao što je Bog zapovjedio, posvuda obznanjena svim narodima da mogu povjerovati u Krista i biti mu poslušni.

27 Bogu, koji je jedini mudar, neka je slava uvejeke po Kristu Isusu. Amen.

---

* **16:23** U nekim rukopisima slijedi i 24. stih: *Neka milost našega Gospodina Isusa Krista bude sa svima vama! Amen.*

Biblica® Open Knjiga O Kristu Croatian: Biblica® Open Knjiga O Kristu (New Testament)

copyright © 1982, 1992, 2000 Biblica, Inc.

Language: Hrvatski

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Knjiga O Kristu™

Biblica® Open Croatian New Testament™

Copyright © 1982, 1992, 2000 by Biblica, Inc.

Creative Commons License

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Open Knjiga O Kristu™

Biblica® Open Croatian New Testament™

Copyright © 1982, 1992, 2000 by Biblica, Inc.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this

translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

425f468f-678a-5f93-aa41-2f775f4b1405